

DOMOVINA

Izšla dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za izdajo se plačuje 1 kruna temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročniki za celo leto 8 krun, za pol leta 4 krun, za četrť leta 2 krun; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Zveza slovenskih štajarskih učiteljev in učiteljic.

Govorilo se je že več let, da si hoče osnovati slovensko štajarsko učiteljstvo svojo posebno organizacijo, ki bi ga naj tesneje družila v boju za svoje stanovske pravice in za napredek šolstva, obenem pa mu tudi omogočila uspešnejše delovanje v povzdigo kulture našega naroda. Vršili so se večkrat sestanki predsednikov okrajnih učiteljskih društev, a potem je bilo zopet vse mirno in tiho. Bili smo se že, da je splavala ta nakana po vodi, in da je učiteljstvo poslušnilo one činitelje, ki ga s siren-skimi glasovi vabijo v internacionalni tabor, kjer se brezobzirno bojujejo le za lastne stanovske interese, — kar nas je presenetila vest, da je naše vrlo učiteljstvo svojo lepo namero med tem že izvršilo.

Dne 6. t. m. ustanovila se je namreč tu v Celju „Zveza slovenskih štajarskih učiteljev in učiteljic“. Obžalujemo, da se je to izvršilo tako na tihem, ker bi se bil tega shoda gotovo rad udeležil še marsikateri šolski prijatelj. Videli smo pač ta dan mnogo učiteljev in učiteljic v Celju, a vedeli nismo, kaj to pomeni. Vendar pa z veseljem pozdravljamo ta odločni korak našega zavednega učiteljstva. Ono je z njim za našo usta onim klevetnikom, ki mu tako radi očitajo brezdromovinstvo in preziranje narodnih interesov.

Da se o tem še bolje prepričamo, pogledimo malo v društvena pravila.

Namen društva je:

a) združitev vseh slovenskih štajarskih učiteljev (učiteljic) in šolskih prijateljev,
b) pospeševanje duševnih in materijalnih interesov učiteljstva,

c) gojitev splošne, posebno pa pedagoško didaktične naobrazbe svojih članov.

Društvo v dosego svojega namena:

a) sklicuje po raznih krajih na Štajarskem zborovanja in shode, pri katerih razpravlja in sklepa o dolžnostih in pravicah učiteljstva ter o vzgoji in pouku šolske mladine, prireja splošna, poučna podavanja in koncerte.

b) pošilja v posameznih slučajih posebne govornike k zborom domačih učiteljskih društev,
c) pošilja peticije in resolucije svojim oblastvom,

d) povzroča in podpira izdajo štajarskih listov, mladinskih in splošnih poučnih popisov, ter ima lahko svojo knjižnico,

e) podpira ustanovitve štajarskih in ljudskih knjižnic ter bralnih društev,

f) stopi v zvezo z drugimi avstrijskimi učiteljskimi društvi,

g) pobira za svoje stroške pri svojih društvenih letnih doneske.

Kolikega pomena bo to društvo za naš narodni življenj, ako se mu posreči svoj krasni namen izvršiti! Koliko pouka, koliko duševnega užitka dobi lahko naš revni, prezirani narod od tega društva! Ustanavljanje knjižnic, bralnih društev in splošna podavanja so činitelji, ki morajo najugodnejše delovati v povzdigo narodne prosvete.

Zatorej z veseljem prinašamo vest o rojstvu tega pomembnega društva ter kličemo vsem pravim rodoljubom:

Podpirajte to društvo, pristopite mu kot podporni člani in naklonite mu gmotnih podpor!

Tako delovanje zahteva mnogo duševnega napora in velikih gmotnih žrtv, katerih pa naše učiteljstvo pri svojih skromnih plačah ne more utrpjeti. Če društvo ne bo moglo delovati, kakor želijo njega ustanovitelji, ne bo to njihova krivda, ampak naša, če jih ne podpiramo o pravem času.

Učiteljstvo naše se uvrstuje, da pomore svojemu narodu z uma svitlim mečem k boljši bodočnosti. Pozdravimo ga iskreno tudi na tem polju ter pokažimo mu, da vemo ceniti njega delovanje.

Omenimo še, da je pri ustanovnem shodu pristopilo že osem okrajnih učiteljskih društev „Zvezi“ in nadejati se je, da pridejo kmalu še ostala slovenska štajarska učiteljska društva v njeno okrilje.

Društvo upravlja vodstvo in upravni odbor.

Vodstvo sestoji iz sledečih gg.: predsednik: Gradišnik Armin, nadučitelj v Celju; njega na mestnik: Strmšek Vekoslav, nadučitelj na Medv. selu; tajnik: Kranjc Franc in blagajnik: Levstik Miloš, učitelja v Celju; odbornika: Knapič Janez, nadučitelj v Vidmu in Slano Ernest, nadučitelj pri Sv. Bolfenku.

Dal Bog novemu društvu mnogo navdušenja in obilo požrtvovalnih prijateljev, da bo moglo uresničiti svoj namen in izpolniti naše nade!

K vstopu naših poslancev v deželni zbor.

IV.

Druga glavna zahteva naših poslancev v deželnem zboru bodo reforme na polju šolstva.

Pisali smo že tolikokrat o tej stvari, da se nam bo že reklo, da presedamo, ali stvar je tako resna in tako velikega pomena za uspešni vsestranski razvoj našega spodnještajarskega slovenskega ljudstva, da ne bi bilo preveč, če bi tudi v vsaki številki našega lista posvetili članek za članom šolstvu in zopet šolstvu.

Istega mnenja so gotovo tudi naši poslanci, kajti še v zadnji številki našega lista je eden izmed njih izpovedal, da smatrajo on in njegovi tovariši naše šolsko vprašanje za svojo častno zadevo, kateri hočejo posvetiti vse svoje moči. In ako to velja, kakor je bilo tamkaj rečeno, za detični konkretni slučaj, v koliko večji meri morajo potem naši poslanci zastaviti svoj vpliv v dosego opravičenih zahtev svojih volilcev in celega naroda, ko se gre za celokupno stvar, za principe narodove izobrazbe, za šolstvo sploh.

Prvi in glavni vir narodove izobrazbe je narodna ljudska šola, in žalibog moramo reči, da vladajo ravno v tej zadevi pri nas tako žalostne razmere, da se morejo primerjati edino le s tržaskimi. In kje nam je iskati vzroka? Naši poslanci so nam jih v svojem izstopnem oklicu navedli:

„Vsi od dežele vzdrževani višji izobraževalni zavodi so izključno nemški; celo z ljudsko šolo, ki je namenjena za izobrazbo slovenskega

naroda, se ravna, kakor s pastorko, in to mora nezasluzno čutiti tudi učiteljsko osebo... Opazili smo, da se ne nahaja v deželi niti ena slovenska meščanska šola... Naša šolska beda temelji glavno na nesrečni sestavi dež. šol. sveta...“

V treh abstinencijskih letih se ni v prid našega šolstva čisto nič izpremenilo, pač pa v škodo. Isti nesrečno sestavljeni dež. šolski svet je v tem času kar najpudnejše podpiral in uvaževal prošnje šulferajnovih in študmarkinjskih učilnic, sprejemal jih je v deželno oskrbo, razširjeval jih je v večrazrednice in valed tega razbijal naše okrajne večrazredne šole v enorazrednice, samo da bi od njega protežirane nemščevalnice uspevale in rodile zaželjeni sad — germanizacijo slovenskih otrok. V dež. šolskem svetu se vedno odločujejo o slovenski šoli in njenih potrebah in interesih možje, ki imajo že valed svojega političnega in narodnega mišljenja za to šolo vse drugo kakor zanimanje in ljubezen.“

Slovenske meščanske šole se vedno nimamo, in učiteljski naraščaj za slovenske šole se še vedno rekrutira iz nemškega izobraževalnega zavoda — le našega učiteljstva privatni pridnosti in narodni zavesti, katere jim vkljub naprom zato poizlicanih faktorjev in vkljub pritiska od zgoraj ni moglo zadušiti nemško vzgojevališče, se moramo zahvaliti, da dobiva naš narod v svojih šolah izobrazbo v svojem jeziku.

Nemci so si k devetnajstim svojim meščanskim šolam iz leta 1900 dovolili par novih in za svoje učiteljice so si ustanovili učiteljišče v Mariboru; tui Slovenci jim pa naj bomo hvaležni, da s svojimi davki smemo pomagati širiti kulturo med najbolj kulturnim narodom, ki sam nima sredstev zato. Kaj zato, ako sami nimamo ničesar, da le plačamo, in vsaj naš denar velja in plača ravno toliko, kakor denar drugih.

Dolžnost naših poslancev bo torej, da bodo onim gospodom razjasnili oni čisto nedolžni trgovski aksiom, po katerem da prodajalec kupcu toliko blaga, kolikor ga plača. V drugi vrsti je naloga naših poslancev, da najodločnejše zahtevajo ono že zdavna predloženo reformo dež. šol. sveta, „po zgledu češkega in tirolskega, da se bo slovenskemu narodu podelil primeren vpliv na njegovo šolstvo.“

Kar se tiče moškega učiteljišča v Mariboru, bi pa bilo naše skromno mnenje, da se uredi po načinu goriskega ženskega učiteljišča, namreč razdeli v slovenski in nemški oddelak, kakor je ono razdeljeno v slovenski in italijanski, ako bi bilo s samostojnim slovenskim učiteljiščem preveč zahtevano, kar bi pa po našem mnenju ne bilo nikakor preveč.

Tako bi bilo ustrezno našim zahtevam, da se učiteljski naraščaj izobražuje v svojem materinem jeziku, in ravno tako bi bilo tudi ljudskemu šolstvu dokaj pomagano. Seveda pa ostane glavna zahteva naših poslancev razdelitev dež. šolskega sveta v slovensko in nemško sekcijo, kajti le tedaj bodo za naše šolstvo nastopili boljši časi, kadar bodo o njegovih potrebah odločevali naši ljudje, ne pa ona vsanemška, tudi v sedanjem dež. šolskem svetu gospodujoča klika, ki bi našo zadnjo ljudsko šolo rada sprala

vila a površja štajarske zemlje in zadnjega slo-
venskega ljudskega učitelja utopila v žlici vode.
Potem nam tudi ne bo težko poskrbeti za
temeljitejšo izobrazbo našega ljudstva, kajti
potem ne bodo romali naši davki v deželno
blagajno, da se iz nje podpirajo „šulferajn“, „šid-
marka“ in nemške šole po Gornjem Štajarskem,
pač pa naše ljudske, šole bodoče naše meščanske
in z njim vred tudi srednje šole.

Samo poguma ne sme zmanjkati našim
poslancem.

Celjske in štajarske novice

(„Spodnještajarska jubilejska ustanova v
Celju“), naznanja, da je podpore, v kolikor jih je po
svojih dohodkih v letu 1902/1903 mogla dovoliti,
že vse dovolila, tako, da novih podpor v teko-
čem šolskem letu ne more več do-
ljevati, — in bi se torej nove prošnje po ne-
potrebem vlagale.

(Občni zbor „Celjskega pevskega društva“)
se je vršil v četrtek. Obširnejše poročilo priob-
čimo takoj, ko je dobimo. Objavljamo samo, da
je na čelu društva ostal dosedanj mnogozaslужni
predsednik, g. Rafko Salmič, ki je gotovo porok,
da bo društvo tudi v prihodnje vedno častnejše
vršilo svojo nalogo.

(Koncert gospice Maženke Herites.) Veliko
amo pričakovali, ali to kar smo čuli v soboto
zvečer, nas je naravnost očaralo. Daljše poročilo
objavimo prihodnjič, danes pravimo le, da so
bili vsi poslušalci na prvi mah prepričani, da
imajo pred seboj umetnico, kakor jih je dosedaj
malo štel celi svet.

(„Celjsko pevsko društvo“) priredi v ne-
deljo, dne 1. svečana t. l. predstavo. Uprizorila
se bo veseligr „Pri belem konjičku“. Igra je
sicer v izvirniku nemška, ali tako spretno pre-
sajena na naša domača tla in prilagojena našim
razmeram, da je bila v Ljubljani sprejeta s
pravo burjo odobravanja. Nadejamo se, da bo
tudi pri nas dosegla lep uspeh. Ker pričakujemo
tudi iz okolice in sploh celega Spodnjega Šta-
jarskega obilo gostov, se tem potom obračamo
na društva zunaj Celja, da bi se ob svojih pri-
reditvah blagovolila ozirati na naše vrlo za-
služno „Celjsko pevsko društvo“, ki je gotovo
zaslužilo, da mu za žrtve, ki mu jih povzročajo
gledališke predstave, dvorana vsaj ne ostane
napol prazna. — Obenem z veseligr „Pri belem
konjičku“ se pripravlja tudi izvirna žaloigra
„Divji lovec“, katera se priredi sredi februarja.
— Opozorjamo slavno občinstvo, da naj bi se
nekoliko privadilo točnosti. Gotovo ni krivda
igralcev, da je bil začetek vsake igre dosedaj
namesto ob 7. uri šele ob 8. ali pa še pozneje.
Društvo je sklenilo, da se bo odslej točno rav-
nalo po napovedanem času, in naj bo dvorana
prazna ali polna. Ko se zavesa dvigne, se
zaporo vходи v dvorano, ki ostane za-
prta do konca vsakega čina, da zaka-
sneli prihajalci ne bodo motili igre.

(„Delavsko podporno društvo v Celju“) pri-
redi dne 8. februarja t. l. v dvorani „Narod-
nega doma“ v Celju gledališko predstavo. Ker
je namen društva v prvi vrsti, da vzbudi v
nižjih slojih našega občinstva zanimanje za
družabno življenje, zato je sklenilo, da priredi
svojo predstavo ob času, ko je za iste najpri-
mernejše, da se odpočijejo od svojega dela in se
nekoliko razvedre, in ta čas je ob nedeljah po-
poldne, ki je že sam ob sebi določen zabavi in
pouku. Nadejamo se torej, da bo popoldanska
predstava privabila vse one v krog „Delavskega
podpornega društva“, ki se vsled nerodne žele-
zniške zveze ali pa zaradi dela, ki ga ima kmet
tudi ob nedeljah zvečer, ne morejo udeležiti
večernih prireditev. Upamo, da bo občinstvo
vedelo ceniti delovanje „Delavskega podpornega
društva“ in mu povrnilo trud z najobilnejšo
udeležbo. Natančnejša obvestila o igri priobčimo
ob pravem času.

(Celjski mestni zastop) je imel minoli pe-
tek sejo, v kateri je župan Julius Rakusch storil
svojo župansko zaobljubo. Odposlanec namestni-
štva, baron Apfaltrern, se je v svojem govoru
popolnoma izognil dejstvu, da g. Julius županuje
precejšnjemu številu nemškega občinstva, in
tudi g. Julius je komaj namignil, da ni vse tako,

kakor bi moralo biti. Izrazil je samo skromno
željo, da bi mu vlada pomagala pomiriti mesto z
deželno, a o miru v mestu samem ni govoril, ker
sam najbolje ve, da nam ne more dati, česar
sam nima. Isto je tudi sam potrdil malo pozneje,
ko je rekel: „Der Kurs bleibt der Alte“ (sic!
vahtarica!) S tem je po našem mnenju dovolj
rečeno.

(Gleispachovo delovanje.) Vnebovpijoče ime
novanje sodnijskih uradnikov in popolnoma de-
generirani sistem, ki leži v brezprimerni krivični
protekciji nemških uradnikov, je slovensko jav-
nost do skrajnosti razburil. Naš narod je teptan
kakor suženj — ali priti mora vstajenja dan!
Naš položaj je tak, da nimamo ničesar več zgu-
biti. Zatorej v boj proti velikanski krivici, ka-
tero čutimo dan na dan! Če bi se sedaj čakali,
bi bili binavci ali neumneži. Razum nam veli, da
natančno razjasnimo položaj vsej javnosti. Samo
jasno mora enkrat biti! Kakor hitro bodo drugi
slovenski narodi v Avstriji spoznali, kaj se z
nami namerava, vedeli bodo, kaj nje čaka. Za-
torej zahtevamo od svojih poslancev, da osta-
nejo neustrašeni in trdi kakor jeklo — položaj
je tako resen, da zahteva cele moze — da bodo
razumni in iščejo bratske ljubezni in podpore
pri bratih Čehih in Poljaki, če stoje tudi oni
neomajeni na naši strani, mora biti zmaga pri
naši tako dolgo zaničevani in tako grdo omade-
ževani pravici! Gradiva imamo v časnikih do-
volj, in lahko je torej položaj docela razjasniti.
Ne moremo poslancem našim dosti glasno kli-
cati: neupogljiva vstrajnost in doslednost kaj
doseže, in če se tega gesla vestno drže, jim bode
brez dvojne in jim mora biti ves slovenski narod
večno hvaležen! Pomozi Bog in sreča junaška!
(Razpisano učiteljsko mesto.) V Zavrču
pri Ptujju je razpisano mesto učitelja. Prosilci
morajo vložiti prošnje do 31. t. m. na dotični
krajni šolski svet.

(Poroka.) G. Filip Hauptmann, učitelj pri
Sv. Križu nad Mariborom, se je poročil z gospico
Ano Elznik.

(Narodna čitalnica v Gornjemgradu) je
imela 31. decembra 1902 svoj redni občni zbor,
pri katerem so bili sledeči gospodje za leto 1903
izvoljeni v odbor: Josip Kranjc, veleposestnik,
predsednik; dr. Anton Vilimek, zdravnik, podpred-
sednik; Jakob Božič, trgovec, blagajnik; Josip
Kranjc, veleposestnik, tajnik; dr. Fran Mohorčič,
c. kr. sod. pristav, Kazimir Bradkovič, c. kr. notar,
Fran Kocbek, nadučitelj, odborniki; Ivan Kelc
nadučitelj v Novištiti, Fran Podbrežnik, občinski
tajnik v Bočni, namestniki.

(Čitalnica v Šmarju pri Jelšah) priredi v
nedeljo, dne 1. febr. t. l. veselico s koncertom
in plesom v gostilni gosp. K. Jagodiča. Gostje
dobro došli!

(Iz Rajhenburga) se nam poroča, da bo
dne 29. januarja 1903 nov veliki živinski sejem;
ker je pričakovati veliko živine, ste vabljeni vsi
kupci in prodajalci.

(Tele s petimi nogami) V Opečniku nad
Kozjem povrgla je krava posestnika Fr. Vončina
tele, ki ima pet nog. Staro je že štiri tedne, a
je popolnoma zdravo. Peta noga mu je pri-
raščena na desni strani nad rebri, in ima tri
parklje. Res, redka prikazen!

(Zakopan denar.) Pri Sv. Filipu v Veračah
pri Kozjem so našli v vinogradu posestnika
Bovha pri regoljenju velik lonec srebrnega de-
narja, že nad sto let starega. Posestnik vino-
grada ga je nekaj zanesel v davkarijo, nekaj
pa ga hrani za spomin.

(Zaprli so) v Ptujju zakonska Janeza in
Marijo Gaves iz Turškega vrha, ker sta na sumu,
da sta sporazumno zažgala svoje gospodarsko
poslopje in si tako hotela pridobiti veliko zava-
rovalnino.

(Novo društvo.) V Št. Janžu na Dravskem
polju se osnuje novo izobraževalno društvo. Pra-
vila so že odposlali v Gradec.

(Poroka.) V Ljutomeru se bo dne 21. pro-
sinca t. l. poročil g. Franjo Čeh, učitelj, z gospico
Angelo Veršičevo. Bila srečna!

(Kat. slov. izobraževalno društvo v Sta-
dencih pri Mariboru) ima dne 25. prosinca t. l.
ob 5. uri popoldne v prostori „Bralnega društva
Maribor“ (Narodni dom), izvanredni občni zbor
s sledečim sporedom: 1. Pozdrav predsednika.

2. Pristop k društvu in plačevanje ude-
ležbe. 3. Preizkušanje društvenih pravi in slučaj-
na. 4. Nasveti. Vstop imajo samo ude-
leženci in z vabilom došli gosti, kateri šele pristopijo.
Če bi torej kdo po pomoti vabila ne dobil, naj
se pred zborovanjem pri društvenem tajniku
oglasi. — Ker bo po zborovanju se predstavljala
narodna igra „Divji lovec“, pričakuje mnogo-
brojne udeležbe odbor.

(Zgorelo je) posestniku Jakobu Sternad
pri Sv. Križu nad Mariborom nad pet orlov
lesa. Velika nesreča bi se bila pripetila, ko bi
ne bili to zapazili orožniki in poklicali ljudi na
pomoč.

(Smrt v jahalnici) V Gradcu v artilerijski
vojašnici je konj topničarja Er Reichela tako
nevarno sunil v trebuh, da je na mestu umrl.

(Akad. tehn. društvo „Triglav“) priredi
svoj IV. redni občni zbor v tem tečaju dne 17.
prosinca t. l. v društvenih prostorih. Začetek ob
pol 8 uri zvečer. Spored: 1. Čitanje zapisnika
zadnjega zborovanja. 2. Čitanje zapisnika br. dr.
„Slovenija“. 3. Čitanje zapisnika br. dr. „Ilirija“. 4. Odborovo poročilo. 5. Slučajnosti.

(Odvetniki na Štajarskem.) Koncem mino-
lega leta je bilo na Štajarskem 189 odvetnikov.
Na Spodnje Štajarsko jih pripade 48. Med temi
je 26 Slovencev. Slovenci bi torej imeli večino,
ako bi se za Spodnje Štajarsko dovolila posebna
odvetniška zbornica. V Mariboru je 15 odvet-
nikov, izmed katerih je pet Slovencev; v Ptujju
jih je šest, izmed teh so štirje Slovenci, in v
Celju je 10 odvetnikov, izmed katerih je šest
Slovencev.

(Slovensko izobraževalno in zabavno dru-
štvo „Naprej“ v Gradcu) ima svoj redni zbor
dne 26. prosinca t. l. ob 8 uri zvečer v dru-
štvenih prostorih Kapsunplatz št. 1. I

Druge slovenske novice.

(Poroka.) V Ljubljani se je poročil trgovec
in posestnik gosp. Franc Dolenc z gospico Mici
Hofbauer.

(Škrlatica med vojaki.) Iz Ljubljane se
nam poroča, da se je med tamošnjimi bram-
bovci, ki so nastanjeni v bivši cukrarni, pojavila
škrlatica.

(Aretirana kramarica.) V Ljubljani so te
dni aretirali kramarico Marijo pl. Wittek, radi
sleparstva. Pridobivala si je dolgo časa zaupanje
raznih tveč, da so ji kreditirale množine blaga,
s tem, da je pravila, da ji je minister Wittek
strie Wittek je blago prodala, a-upnikov ni
plačala. Pred okoli 14 dnevi pa jo je popihala.
Kar je ostalo blaga, prodajal je njen brat, dokler
niso trgovine zaprli. V sredo minulega tedna pa
sta Marijo pl. Wittek zasačila dva agenta v
Ljubljani in jo naznanila policiji, ki jo je takoj
aretovala.

(Trojčke ženskega spola) je povila te dni
v Gočah na Kranjskem žena Čurk. Eden je bil
krščen v cerkvi, eden doma in tretji je mrtvo-
rojen.

(Na srednjih šolah na Kranjskem) je letos
2362 dijakov in sicer na gimnazijah 1728, na
realkah pa 634.

(Požari v Tinjah.) V Tinjah na Koroškem
je zgorelo pet poslopij. Prebivalstvo je v revščini,
ker v zimskem času nima zavetišča.

(Obsojeni nemški kulturonosi.) V Železni
Kapli na Koroškem so lansko jesen z blatom
zamazali slovenski napis na kolodvoru: Nemški
kulturonosi, ki so to storili, so končno prišli v
roke sodnje in so bili obsojeni. Ti nemški junaki
so bili: kapeljski fotograf, kapeljski urar in ka-
peljski župan Niederdorfer. Obsojeni so
bili: župan na 80 K globe, urar na pet dni za-
pora in fotograf na dva dni zavora. Heil, deutsche
Kulturträger!

(Ubil se je) v Kobaridu Jakob Stres. Padel
je raz stopnice, po katerih je hodil zvečer na
ležišče. Seveda v pijanosti!

(Volitev v Trstu.) Tržaško c. kr. namestni-
štvo je naložilo mestnemu magistratu, da prične
s pripravi za prihodnje volitve v mestni svet,
oziroma deželni zbor. Volitve se bodo vršile v
mesecu aprilu ali maju. Želimo, da bi se stiskani
tržaški Slovenci pripravljali z vso energijo za
hud boj. Dal Bog, da bi se opozicija iz okolice

pomožila in da bi tudi v mestu dosegli napredek. Mi vemo, da bodo imeli prestati hud boj, a upamo, da bodo stali na volišču kakor skala! Žvel!

(Samomor.) V Trstu se je obesil te dni 41 letni konjar Josip Perko. Vzrok samomoru je neznan.

(Grozna nesreča v Trstu) Dne 15. t. m. šla je v Trstu Ana Perhavec po opravkih v luko. Ker je tam ležalo mnogo kave po tleh, ki so jo pobirale tržaške ženske, sklonila se je še Ana Perhavec, da bi si tudi ona nabrala nekaj kave. A med tem pride železniški voz in ji odtrga obe nogi pod kolenom. Nesrečnica je vsled obilnega toka krvi umrla. Opomniti je treba, da je bil ranjka vnet Slovenka in se je vselej potegovala za slovensko stvar. Ob času volitev stala je vedno v boju za Slovence. — Bodi ji zemljica lahka!

(Rodbinska tragedija v Pulju.) Poštni uslužbenec A. Lilič v Pulju je trikrat zapored ustretil na svojo ženo, o kateri je sumil, da mu je nezvesta. Nato je streljal tudi nase. Mož je smrtno ranjen, žena pa lahko. Oba so odpeljali v bolnišnico.

(Promocija) Na zagrebškem vseučilišču bil je promoviran Slovenec Vladimir Maček, doktorjem prava. Častitamo!

Narodno-gospodarske novice.

Slovensko posojilništvo.

Izvirni dopis iz Štajarskega od starega posojilničarja (Konec.)

Smoter kmetijskih posojilnic je v prvi vrsti, ustrezati osebnemu kreditu, to je, dajati posojila ne potem hipotek, temuč potom osebnega poročstva, kajti ako bi take posojilnice hotele negovati hipotekarni kredit, morale bi imeti znatnejše fonde, kakor jih pa morejo doseči z nabiranjem deležev in hranilnih vlog. Denar, izposojen od drugih zavodov, je navadno predrag in raditega ga ni mogoče uporabljati za hipotekna posojila.

Posojilnice na kmetih naj se torej le bavijo z dajanjem personalnega kredita. Pri takšnem kreditu je pa potreba, da je posojilnično vodstvo natančno informirano o gmočnih razmerah posilcev in da mu je znano, v kaki meri lahko zaupa proslu in njegovim porokom. Tak zavod sme imeti le majhen delokrog in radi tega bode poslovanje pri taki posojilnici tem lažje izvedljivo in tem varnejše, čim ožji je društveni delokrog. Pri takih zadrugah bodo upravni stroški neznatni, posebno raznih pisarij ne bode mnogo; posebnega društvenega uradnika ni treba imeti, tudi ne posebnih društvenih prostorov, kajti posluje se lahko v občinskem uradu ali čitalnici.

Ustanovljenje takih majhnih (kmetijskih) posojilnic na deželi bode gotovo ugodno vplivalo na kmetijski stan, ki bode odlej bolj neodvisen in se privadi načelu samopomoči.

Umljivo je, da se pri nas Slovencih do najnovejšega časa nismo lotili ustanavljanja takih majhnih posojilnic. Dozdevalo se nam je nemogoče, da bi mogli priprosti kmetje ali obrtniki voditi take zavode; nadalje smo se bali velikih stroškov pri ustanavljanju s posebnim ozirom na registriranje, nakupovanje tiskovin, in končno nismo vedeli, odkod bi se začetkom dobivala denarna sredstva za ustanavljanje posojilnic.

Do najnovejšega časa so bili vsi ti premisleki gotovo opravičeni, kajti skušnja kaže, da ni samo težavno začetkom si nabaviti denarnih sredstev, ampak tudi ni nikakor lahko ustanavljati novih posojilnic deloma radi nespretnosti pri ustanavljanju, zakrivljeni od dotičnih oseb, deloma raditega, ker so tiskovine vseh obrazcev, ako jih mora naročiti vsak zavod posebej, jako drage.

Te neprilichnosti je spoznalo predsedništvo „Zveze slovenskih posojilnic“ in skušalo jih je odstraniti. „Zvezino“ vodstvo je že osebno interveniralo pri snovanju omenjenih posojilnic, posluževalo se primernih, že tiskanih obrazcev za pravila, sestavljalo brezplačno prošnje za registriranje in naročevalo enotne tiskovine za vse posojilnično poslovanje po nizki ceni. „Zvezino“ vodstvo zamore tudi novo osnovanim posojilnicam priskočiti na pomoč, posredujoč v zvezi z večjimi

denarnimi zavodi v svrhu, da bi se dajala posojila ali hranilne vloge po najnižji obrestni meri.

Snovanje kmetijskih posojilnic je torej sedaj omogočeno skoraj v vsaki večji župniji, ako je tam le pet ali šest zanesljivih, pisanja zmožnih posestnikov, ki bi si radi ustanovili posojilnico. Ako tudi stanje posojil ne presega 10 000 goldinarjev, ni treba dvomiti o življenjski sili takega zavoda.

Kar se tiče nakupa male, ognja varne blagajne, ki bi ne smela manjkati niti v najmanjši posojilnici, pač ni denar, ki se je porabil v to, okrog 60 gld., izgubljen, kajti blagajna ima vedno neko gotovo vrednost.

Da pa pokažem, kako nizki so stroški pri snovanju posojilnic, naj tu navedem sledeče izdatke:

a) Koleki za izvirna pravila in prepis	gld. 251
b) legalizacija izvirnih pravil in prošnja za registriranje	gld. 8—
c) štampilja	gld. 180
d) vse tiskovine okrog	gld. 20—
Torej skupaj	gld. 3231

Iz tega proračuna razvidimo, da snovanje take posojilnice ne stane mnogo gotovine.

Prvo slovensko kmetijsko posojilnico je osnovalo „Zvezino“ vodstvo 29. majnika l. l. v Pišecah, drugo pa na Slatini dne 9. junija l. l., ki sta začeli obe poslovati dne 1. julija l. l. Tudi v Št. Petru pod Svetimi gorami se je ustanovila taka posojilnica dne 29. junija l. l.

Opozarjajoči vse naše rodoljube na deželi na delovanje v tej stroki, prosimo one gospode, v katerih domačem kraju se še ne nahaja posojilnica, da bi premislili, ali bi bilo osnovanje posojilnice pri obstoječih razmerah umestno, in ali so tam najmanj tri osebe, ki bi bile zmožne voditi tako zadrugo. Ako ni nikakih pomislekov, naj se obrne na vodstvo „Zveze slov. posojilnic“ (Celje, glavni trg, št. 105), ki se potem poprime aktiviranja in protokoliranja nove posojilnice, ne da bi imeli novi zavodi, izvzemši stroške za koleke in legaliziranja, kaj plačati.

Končno omenjam, da je bilo koncem leta 1881 takih majhnih posojilnic na Češkem 30 in na Moravskem 34.

Celje, meseca julija 1884. M. Vošnjak.

Celjska „Zveza“ se je torej od svojega osnovanja naprej tudi brigala za ustanovitev in razvoj kmetijskih posojilnic, katerih je sedaj 16 na Štajarskem od „Zveze“ osnovanih v skupnem številu 42 štajarskih v celjski „Zvezi“ stoječih posojilnic. Od omenjenih 16 kmetijskih posojilnic je pa tudi več takšnih, ki so v smislu postave od 1. junija 1889 ustanovljene. Zaraditega pač ni stvarnih vzrokov za izstop štajarskih kmetijskih posojilnic iz celjske „Zveze“.

Politični pregled.

(Državni zbor.) Dne 15. t. m. bila je prva pobožna seja drž. zbora. Kakor pred božičem, tako so tudi zdaj začeli mlatiti prazno slamo. Začeli so zopet z nujnimi predlogi. Mladočeški klub in razni drugi klubi so dovolili, da pride prva točka dnevnega reda, bruseljska pogodba glede sladkorne industrije, pred nujnimi predlogi na vrsto. Temu pa se je uprlo pet čeških narodnih socializmov, katerim so se še končno pridružili štirje češki agrarci. Seje so trajale kar po celo noč. Med govori bila je dvorana zdaj polna zdaj prazna. Poslanci so nekateri igrali, drugi so se pogovarjali in se na en ali na drug način kratkočasili. Mnogo pa jih je dremalo po hodnikih. Vsenemci, — a la Schönerer in enaki so se zopet hoteli pokazati kulturonošci s svojimi „omikanimi“ izrazi, katere so metali na češke obstrukcioniste in kateri spadajo le v hlev in ne v parlament. Med predsedstvom in poslanci prišlo je večkrat do hudega spora. To je bila četrtkova seja. V petek pa je razkril pl. Körber pogodbo med Avstrijo in Ogrsko in s tem ustregel veliki radovednosti. Govor ministrskega predsednika je napravil dober vtis, kaj kaže, da je avstrijska vlada zares odločno branila naše koristi. Nagodba je v splošnem precej bolja kakor zadnja. — Sobotna seja bila je zopet burna in prava avstrijska parlamentarna seja. Obstrukcije so nadaljevali in še le okoli pol

dne se je sklenil mir, tako, da je lahko prišla na vrsto sladkorna pogodba. Prišlo je večkrat do hudega prepira med Čehi in podpredsednikom Kaiserjem. Škandal je bil tak, da je podpredsednik Kaiser moral za nekaj časa vst. Seja je trajala 54 ur in je sploh do zdaj najdaljša seja v avstrijski zbornici, ker najdaljša seja za časa nemške obstrukcije trajala je 42 ur.

(Anektiranje Bosne in Hercegovine) Iz Sarajeva prihajajo vesti, da sta se grof Lambadorff in grof Goluchowski dogovorila o aneksiji Bosne in Hercegovine. Rusija je pripravljena privoliti v to, da si Avstrija Bosno in Hercegovino popolnoma priavoji. Avstrija pa se mora zavzeti, da ne napravi nobenega koraka dalje proti Novemu Bazaru. Vse to bi se imelo zgoditi še le potem, ko bodo izpeljane reforme v Macedoniji in Stari Srbiji.

(Avstrija in Balkan.) Vsenemški listi so jako splašeni, da namerava Avstrija s svojimi četami zasesti sandžak Novibazar in tudi pokrajino do Mitrovice. Za slučaj, ako se spomladi prično novi nemiri v Macedoniji — kar je pa gotovo — bi bila Avstrija, kakor zatrjujejo merodajni krogi, po berlinski pogodbi, v to opravljena, ker bi se bilo bati, da se vstaja ne razširi tudi v okupirane dežele. Vsenemci pa trdijo, da ima pri tej nameri Rusija svoje roke, ker hoče okrepiti slovanski življenj v Avstro-Ogrski in s tem doseči, da se Bosna in Hercegovina priklopita naši državi. Vsenemci kriče, da se po takem znatno pomnoži moč Slovanov v Avstriji. Avstrija in Rusija bodeta gotovo napram macedonskim homatijam edini, in če bo treba, tudi odločno postopali. Politiki spravljajo s to zadevo tudi v zvezo naredbo, da se vojaške čete tudi lahko nastanijo v šolah, in pravijo, da je za tako pomikanje proti jugu že vse pripravljeno. Vsenemški listi pišejo, da je grof Lambadorff valed tega prišel na Dunaj in se skliceval na neko interesno pogodbo radi Balkana med Avstrijo in Rusijo iz leta 1897.

(Srbija.) Včeraj teden praznovala se je v Nišu z veliko slavnostjo 25 letnica, odkar je srbska vojska spodila Turke iz trdnjave in po stolpih razvesila srbske narodne zastave. Ker je bil načelnik dotične vojske pok. kralj Milan, blagoslovil se je ta dan v Nišu njegov spomenik. Kralj Aleksander podaril je 80.000 frankov za bolnišnico, ki bo nosila Milanovo ime. Ruski car je ob tej priliki brzojavno pozdravil srbskega kralja in ves srbski narod. Kralj Aleksander se je takoj brzojavno zahvalil. Zanimanje vzbuja to, da je naročila pri tej priliki srbska vlada za dva milijona patron in to zaradi Macedonije! Nekaj se kuha!

(Francija.) V francoski zbornici se je vršila silno burna kongregacijska razprava. Poslanec Meunier je pozival vlado, naj ne da dovoljenja nobeni novi karitativni kongregaciji. Posl. Plichon je protestiral proti Combesovi okrožnici na kongregacije, da vlada prošnji ne predloži državnemu svetu. Vlada s tem zlorablja svojo moč. Combes je zagovarjal ta čin ter izjavil, da bo zatri vse redovniške šole, ki so ustanovljene iz sovraštva do vlade in proti svobodni misli. Na predlog Jaurésa se je ta izjava sprejela z 313 proti 211 glasovom.

(Rusija in Kitajska.) Rusija je zaprosila Kitajsko dovoljenja, da bi upeljala pošto in carinsko službo v Kini in sicer pod rusko upravo in neodvisno od kitajskega pomorskega carinskega urada, katerega upravlja Anglež Hart. Rusija se nadeja, da ji Kitajska gotovo vstreže vkljub intrigam Hartovim, ker vpliv Rusije je na kitajskem dvoru v novjšem času izdatno velik.

(Vstaja v Maroku.) Sultanu se godi slabo. Vedno je v večji stiski in gotovo ga bodo vstahi docela premagali. A tukaj se druga plete. Zdaj gledajo na plen v Maroko na eni strani nenasitna Angleška in Nemčija na drugi strani pa Francoska, Španska in Italija. Medtem ko je Anglija na strani sultanovi, je Francoska na strani vatašev, katere izdatno podpira z denarjem. Spomlad nam bo menda prinesla v Maroko pravo vojsko. Ako se vzame, da podpira Rusija z svo močjo Francoze in da bo Avstrija tukaj gotovo nevtralna, bo pač morala Anglija biti previdnejša prej nego privede stvar do skrajnosti. Seveda je še bolna na posledicah burske vojne. Tako je potem končno zmaga zagotovljena Francozom.

Razne stvari.

(Pošta in brzojav) V Avstriji se je leta 1901 število poštne uradov pomnožilo od 6895 na 7438. Pošta je imela 13269 milijonov pošiljatev. Število brzojavnih pošiljatev se je pomnožilo od 5466 na 5599. Oddanih je bilo 154 milijona brzojavov. Uslužbenega osebja pri poštah in brzojavnih uradih je bilo konec leta 1901 41248. Pošta in brzojav sta prinesla državi leta 1901 dohodka 111042869 K, izdatki pa so znašali 105415341 K, tako, da je bilo dobička 5627528 K.

(Koliko je Slovanov?) L. Niederle piše v „Slov. Přeledu“, da je Slovanov 138 milijonov in sicer je Rusov 95 165 025, Poljakov 18 764 353, Čehov 8 639 347, Lužičanov 108 884, Slovencev 1 252 780, Srbov in Hrvatov 8 107 131, Bolgarov 3 850 000. Vseh Nemcev je bilo 84 793 000.

(Ponarejanje avstrijskega denarja) V Alkonu so odkrili popolno delavnico ponarejenega papirnatega avstrijskega denarja po 10 kron. Policija je zasledila v delavnici pri delu nekega Antonellija in Giorgietija. V delavnici so bili veliki skladi izvirno ponarejenega denarja. S to delavnico je bil baje v zvezi tudi v Reki aretirani Petelinkar iz Raketa.

Loterijske številke.

Gradec, 17. januarja 1902: 74, 33, 46, 24, 34.
Dunaj, „ „ „ 31, 87, 84, 64, 26.

(24)

Preklic.

Prekličem, kar sem jaz, Anton Debelak, zoper Ivana Lopana skozi dve leti govoril in spoznam s tem, da to ni resnica.

Oglasilo.

Kdor želi kupiti dobrega vina iz požeških gor, katere rodijo posebno okusno kapljico, ki je na daleč in na široko po svoji dobroti in po svoji stalnosti poznana, naj se obrne na mene, ki sem lanskega leta iz svojih vinogradov dobil do tristo hektolitrov izvrstnega vina in ga prodajam kolikor je le mogoče dober kup.

S spoštovanjem

(23) 2-1

Gj. Jovanović

v Požegi (v Slavoniji, železniška postaja)

(25) 1

E 633/2.

Sklep.

Na dne 21. in 22. t. m. pri Iv. Končanu, trgovcu v Šoštanju, določena prodaja trgovinskega blaga se ne bode vršila.

C. kr. okrajna sodnija v Šoštanju
dne 16. januarja 1903

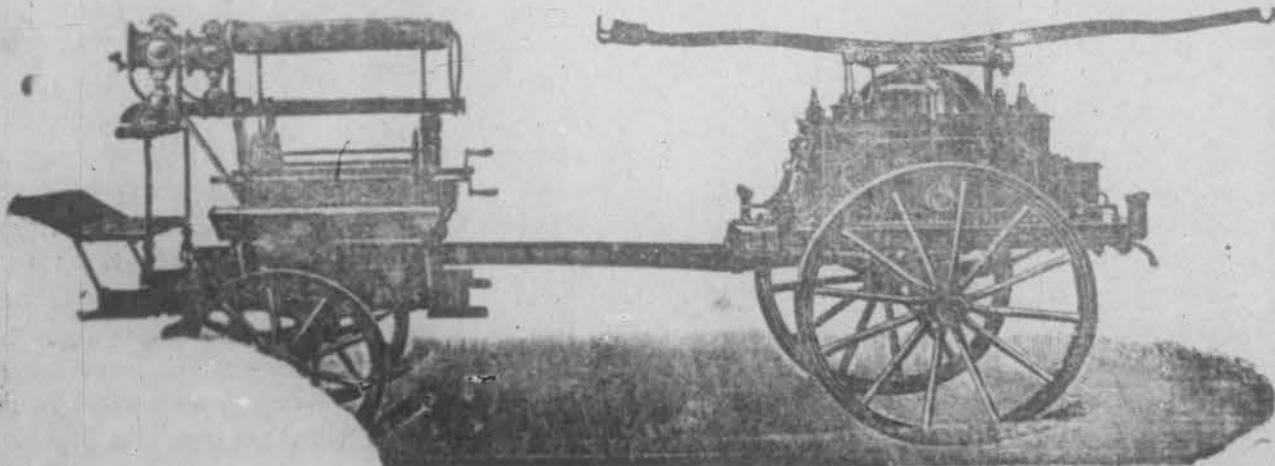
(26) 1

Spreten potovalec

večje delniško podjetje proti stalni plači in se tako sprejme. Ponudbe pod imenom „Domovine“ v Celju.

Učenca

s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev sprejme trgovina DRAGOTIN HRIBAR v Celju.

(645) 50-22

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

Litograf in tisk D. Hribarja v Celju

Iščem stenografa

ki je dobro izvežban v slovenski in nemški stenografiji.

Vstop 1. svečana 1903.

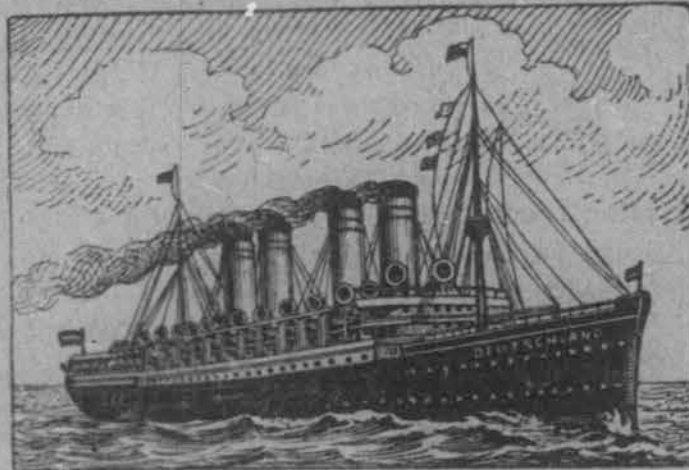
(22) 3-2

Dr. Hrašovec v Celju.

Dve mešani trgovini

ena v Ribnici na Pohorju, druga na Muti pri Marnbergu, obe dobro urejeni, na lepem prostoru in s stalnim odjemalci ste na prodajo pod ugodnimi pogoji.

Natančneje o pogojih se izve pri g. dr. Rosina, odvetniku v Mariboru. (21) 2-2

Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja, ter daje pojasnila točno in brezplačno, oblastveno potrjena

Agentura Hamburg-Ameriške Linije

v Ljubljani, Marijin trg šte. 1 — nasproti Frančiškanski cerkvi

Sloveči profesorji
medicine in zdravnikov
— priporočajo —

tinkture za želodec

lekarnarja

Gabrijela Piccoli-ja
v Ljubljani,

dvor. zalegalca Nj. svet. papeža

kot sredstvo, ki krepi želodec, vabja tek, pospešuje prebavljanje in odprje telesa, posebno za one, ki trpi na zastaranem zaprtju.

Tinktura za želodec razpoložljiva lekarne PICCOLI v Ljubljani v ikatijah z 12 steklenicami za K 252, s 24 steklenicami za K 400, s 36 steklenicami za K 700, s 70 steklenicami za K 1300. Poštai zavoj po 5 dkg.

Se prodaja v lekarnah v Celju, v Mariboru itd. po 30 vin, steklenica. (261) 10-9

Največje, najhitrejšje

ter najvarnejše vrste

velikanskih parnikov

ki vozijo na

AMERIKO

Hamburg—New-York

(233) 57

le 6 dni.

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, zrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode, tehnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

— Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo. —

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna

Cene nizke.

C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic, kmetijskih strojev, L. moravska mehanična tiskalnica
cevi in pasov

R. A. SMEKAL

v Cechu pri Prostjevu in Smihov-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop. ulica 8

priporoča slavnim gasilnim društvom, občinam in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzlini in s priredbo, da tiste na obe strani vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice, s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati delo — naučba v teku treh dni — ter ne potrebujejo izpraznjenega strojevodje; dalje vse drugo gasilno orodje, čelade, pase, sekirice itd., kmetijske orodje in Peronospora-brizgalnice. — Roba solidna, elegantna in ceno. Plačila po dogovoru.

Odgovorni urednik in tiskar Rudolf Libensky.